

2. Про академічну доброчесність: проект Закону України від 10392 від 08.01.2024. URL : <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43481>.
3. Про освіту: Закон України від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
4. Толочко С. В., Бордюк Н.С., Міронець Л.П. Академічна доброчесність та штучний інтелект в освітній і науковій діяльності. *Інноваційна педагогіка*. 2023. Вип. 62, Т. 2. С. 25-32.
5. Jones M., Sheridan L. Back translation: an emerging sophisticated cyber strategy to subvert advances in 'digital age' plagiarism detection and prevention. *Assessment & Evaluation in Higher Education*. 2015. № 40 (5). Pp. 712–724. URL : <https://ro.uow.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?article=1522&context=buspapers>.

УДК 37.018.43

DOI: 10.31733/15-03-2024/2/592-594

Ольга ГОРИНА

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри психології та педагогіки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ ПЕРШОКУРСНИКІВ ДО ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ПЕРІОД ВІЙНИ

Проблема соціально-психологічної адаптації першокурсників до дистанційного навчання є предметом досліджень як зарубіжними, так і вітчизняними науковцями. Студентське життя – унікальне: вибір професії, доросле життя, самостійне пізнання світу, цікаві знайомства, однак в плани молоді внесли коригування повідомлення про небезпеку та загрозу життю, постійні звуки сирен, пошуки укриттів.

Російсько-українська війна, після повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022 року рф, психологічно травмувала все населення, особливо дітей та молодь, які були свідками окупації південно-східних областей України, виїжджали через ворожі блокпости, втрачали рідних, близьких, знайомих, звичні умови життя, стабільні життєві цінності, тощо.

«Травмовані війною... Так сьогодні говоримо про тих, хто є свідками воєнних злочинів, що коять російські війська з часу агресивного нападу рф на Україну. Війна стала психотравмою для мільйонів наших громадян, серед яких десятки тисяч – діти і підлітки, які перебували й досі перебувають у зоні бойових дій. ЗМІ, соціальні мережі заповнили історії про розтрощені домівки, гвалтування, катування, викрадення, примусову депортацію, важкі поранення, вбивства мирних громадян України, серед яких найбільш беззахисними є діти» [1].

Досліджуючи особливості психологічних травм війни та шляхи подолання в населення, О. Туриніна визначає фактори, які можуть впливати на виникнення психологічних травм під час війни. По-перше, насильство є одним з основних акторів, що впливають на виникнення психологічних травм як військових так і цивільних осіб. Воєнні конфлікти пов'язані з насильством, стріляниною, вибухами... Все це викликає відчуття страху, тривоги, депресії у людей, що пережили такі ситуації. По-друге, втрата близької людини є іншим фактором, що може викликати психологічну травму під час війни. Втрата родичів, друзів, колег під час конфліктів, викликає важкі емоції, такі як горе, відчай... По-третє, відсутність безпеки та стабільності є іншим фактором, що може викликати психологічну травму як військовим так і цивільним особам. Під час війни нестабільні умови викликають відчуття страху та тривоги [4. с. 211].

Більшість науковців-дослідників роблять узагальнення даної проблеми і констатують, що «молодь легше приймає нестандартні ситуації і можна припустити, що їм простіше адаптуватися в новому колективі, знайти близьких за духом людей та своє коло спілкування [4. с. 212].

Особливостям розвитку освіти загалом, і системи вищої освіти, зокрема, присвячені

наукові доробки О. Власюка, І. Гнибіденка, О. Грішної, Т. Драгунової, Е. Лібанової, Т. Логутової, І. Прибиткової, М. Романюка, С. Ніколаєнка та інших. Однак, потребують вивчення та аналізу виклики та можливості, які постали перед системою освіти України у воєнний час.

У цих умовах студент-першокурсник ще має проблему адаптації, що ускладнює йому навчальний процес. Від успішності адаптації до нових умов життя і навчання залежить подальше професійне майбутнє студента, його професійна кар'єра як фахівця. Традиційна адаптація передбачає фізичне та соціальне пристосування молодшої людини до нового середовища та збереження психічного здоров'я. Більшість молодих людей приїхали на навчання з інших областей, населених пунктів. Вони починають інші від звичних умов проживання, режим життєдіяльності. За їх сподіваннями, новий етап життя мав би відкрити нові горизонти пізнання, розширити коло друзів, знайомих.

Подолати перші негативні враження під впливом війни студентам допомагає студентське самоврядування, організація колективу академічних груп, участь в суспільному житті навчального закладу, групах чи клубах за інтересами (спорт, музика, інші захоплення).

Важливу допомогу та кваліфікованою підтримкою в новому навчальному закладі для першокурсників є поради, консультації практичних психологів, залучення до волонтерської та іншої соціальної діяльності.

Дистанційне навчання сьогодні розглядається як форма організації навчального процесу під керівництвом педагога-викладача, впровадження і використання ним інноваційних технологій від професійної майстерності якого залежить якість знань здобувачів освіти. В освітній діяльності дистанційне навчання створює можливість навчатися та отримувати необхідні знання віддалено від навчального закладу в будь-який зручний час [1].

Як відзначають Жигайло Н., Шолубка Т., формування психологічної стійкості студентів ЗВО під час війни та успішної адаптації до дистанційного навчання, щоб підвищити або зберегти психічну стійкість, потрібно знайти певні ресурси, які допоможуть справлятися в різних складних ситуаціях» [3, с.8].

Під ресурсами науковці називають внутрішні та зовнішні змінні, що сприяють психологічній стійкості в стресогенних ситуаціях. Оскільки людина – соціальна істота, одним із найважливіших ресурсів збереження психологічної стійкості особистості в стресових ситуаціях є соціальна підтримка. Хороше соціальне оточення допомагає людині краще переносити ті чи інші складні ситуації, підвищує психологічну стійкість і під час воєнного стану полегшує процес адаптації до нових умов [3, с.8].

Всі ми Громадяни України переживають емоції невизначеності майбутнього, страху за власне життя, за життя близьких та рідних. Студентська молодь – це така соціальна група, що володіє особливою мобільністю і може швидко пристосовуватись до нових обставин, адаптуватися до теперішніх викликів сьогодення та брати активну участь в житті, допомагати тим, хто опинився в складних життєвих обставинах. А процес адаптації мотивує молоду людину активізувати всі духовні й фізичні сили на навчання, громадську та соціальну діяльність там, де це потрібно в даний час. Забезпечення своєчасної психолого-педагогічної підтримки допоможе молоді адаптуватися до нових викликів часу та прогнозувати свою життєдіяльність на перспективу.

Аналіз фактів, реалій ситуації, повідомлення фахівців щодо допомоги дітям війни, вітчизняні науковці (В. Лисак, Л. Решетило) визначають два підходи психологічної допомоги: терапевтичний та профілактичний. Теоретичний зорієнтований на сутність душевної дитячої травми та передбачає потребу подолання (лікування) травмованого досвіду, задля того, щоб позбутися болісних спогадів й надалі жити природним життям. Профілактичний підхід психологічної допомоги – забезпечує вміння не зосереджуватися на минулому досвіді, позбутися негативних спогадів, натомість адаптуватися до максимально продуктивного життя у безпечному місці.

Дослідження психологічних особливостей дистанційного навчання через мережу Інтернет та адаптація молоді, не лише перших курсів, до продовження професійного навчання в умовах війни, має бути продовжено і поглиблено.

---

1. Горіна О.Т. Психолого-педагогічне розуміння особливостей «дистанційного навчання» як виклику сьогодення. *XIII Міжнародна науково-практична конференція «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору»* 18-19 грудня м.Київ (Україна), Краків (Польща).

2. Жигайло Н., Шолубка Т. Формування психологічної стійкості студентів ЗВО під час війни. *Вісник Львівського університету*. 2022. Вип. 14. С. 3-14.
3. Йопа Т. В., Остапов А. В. Адаптація студентів-першокурсників до умов навчання в закладах вищої освіти. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 2021. № 2 (340), ч. 2. С. 16-27.
4. Туриніна О.В. Особливості психологічних травм війни та шляхи їх подолання у населення. Вісімдесят другі економіко-правові дискусії. Серія: *Соціальні та гуманітарні науки*: матеріали Міжнародної мультидисциплінарної наукової інтернет-конференції (м.Львів, Україна, м.Ополе, Польща, 29-30 січня) / редкол.: О.Патряк та ін. ГО «Наукова спільнота», WSZIA w Opolu. Львів : ФОП Шпак В.Б. 2024. 221 с.

УДК 355.541.2

DOI: 10.31733/15-03-2024/2/594-595

Дмитро КАЗНАЧЕСВ
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

НЕОБХІДНІСТЬ НАВИЧОК ВОЛОДІННЯ РІЗНИМИ ВИДАМИ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ В РОБОТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ЧАСУ

Актуальність даної теми обумовлена перш за все наявністю законів, які регламентують право застосування зброї співробітниками правоохоронних органів відповідно встановлених правил. З початку повномасштабного вторгнення збройних сил Російської Федерації та території України та введення воєнного стану по всій території країни, постало питання щодо застосування різного роду зброї у відсічі збройної агресії військ російської федерації як цивільними особами так і співробітниками правоохоронних органів.

З перших днів повномасштабного вторгнення збройних сил Російської Федерації на територію України і веденням активних бойових дій на майже половині території нашої держави, був прийнятий закон «Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України» [1]. Керівництвом країни було прийнято рішення у період дії воєнного стану дозволити громадянам застосовувати будь-яку зброю для захисту свого життя та здоров'я а також видавати вогнепальну зброю цивільному населенню для надання відсічі збройній агресії ворога та захисту територіальної цілісності держави, що як наслідок привело до збільшення великої кількості зброї та боєприпасів до неї в руках цивільного населення. Тобто потрібно розуміти, що у володінні великої кількості населення з'явилась зброя і поліцейським в майбутньому буде потрібно з нею співпрацювати або навіть використовувати. Тому вміння нею володіти та мати хоча б якое розуміння, як саме цей вид зброї працює, а також на якій відстані вона ефективна є необхідним для роботи та безпеки, як поліцейського так і цивільних людей [2].

Більша потреба у знаннях на нашу думку буде в період післявоєнного часу, а також тим поліцейським які працюють зараз або працюватимуть на деокупованих територіях [3]. Проте думка, що це стосується лише тих людей які направлялись з тих областей, які деокуповані або тимчасово окуповані є хибною. Враховуючи, що кількість територій які були окуповані дуже багато виникає потреба у збільшенні також і кількості особового складу підрозділів Національної поліції, які будуть там працювати. На сьогоднішній день дійсно відбуваються відправлення працівників підрозділів Національної поліції з різних областей на ці території. Дане відрядження є законним, оскільки існує Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 02.08.2017 № 672, який це дозволяє. Тобто необхідність знаходження там працівників поліції полягає в тому, щоб фіксувати воєнні злочини, знаходити та притягувати до відповідальності осіб, які перейшли на бік ворога, забезпечувати громадський порядок тощо.

Виходячи з вищесказаного можна зробити висновок, що поліцейський в межах своїх повноважень зобов'язаний мати навички застосування і використання вогнепальної